

Περιεχόμενα

Προετοιμάζουμε τον χώρο του νεογέννητου

- 1** Προετοιμάζουμε το δωμάτιο του μωρού
- 2** Ένα περιβάλλον ήρεμο και κατευναστικό
- 3** Διαμορφώνουμε τέσσερις χώρους
- 4** Ο χώρος του ύπνου
- 5** Το κρεβάτι
- 6** Ο χώρος για να αλλάζουμε και να τνύνουμε το μωρό
- 7** Ο χώρος για να ταϊζουμε το μωρό
- 8** Ο χώρος για τις δραστηριότητες
- 9** Το στρώμα για τις δραστηριότητες
- 10** Ο καθρέφτης
- 11** Η ραφιέρα
- 12** Τα κάδρα

Τα παιχνίδια του μωρού

- 13** Τα μόμπιλο
- 14** Το μόμπιλο του Munari
- 15** Το μόμπιλο των οκτάεδρων
- 16** Το μόμπιλο της Gobbì
- 17** Το μόμπιλο των χορευτών
- 18** Τα κρεμαστά αντικείμενα
- 19** Ο κρίκος
- 20** Η μπάλα με κουδουνάκι
- 21** Η κουδουνίστρα για τα πόδια

Ανακαλύπτω, μιλήν, μοιράζομαι

- 22** Το ντύσιμο
- 23** Ανακαλύπτοντας νέες γεύσεις
- 24** Η εξερεύνηση του σπιτιού
- 25** Μπουσουλάω
- 26** Κούκου! Τζα!
- 27** Το κρυφτό
- 28** Παιχνίδια με τα χέρια και τα δάχτυλα
- 29** Η μουσική
- 30** Ανακαλύπτοντας τους ήχους
- 31** Ανακαλύπτοντας τα βιβλία
- 32** Ανακαλύπτοντας τη γλώσσα

Το μικρούλι έχει ανάγκη...

Το χέρι και ο εκκέφαλος

- 33 Οι κουδουνίστρες
- 34 Η κουδουνίστρα με τους δύο δίσκους
- 35 Τα πανεράκια
- 36 Η εξερεύνηση
- 37 Τα πανεράκια με καθημερινά αντικείμενα
- 38 Η θεματική ταξινόμηση των αντικειμένων
- 39 Μαξιλαράκια για την αφή
- 40 Ένα χαλί για τις δραστηριότητες
- 41 Τα κουτιά
- 42 Το κουτί με ένα γεωμετρικό σχήμα
- 43 Τα γεωμετρικά σχήματα
- 44 Η πλεκτή μπάλα
- 45 Ο κουμπάρας
- 46 Το αυγό και η αυγοθήκη
- 47 Περνώ αντικείμενα σε μια ράβδο
- 48 Ταξινομώ και περνώ δακτύλιους σε μια ράβδο
- 49 Μερικοί κόκκοι καφέ

Αυτά που το παιδί μπορεί να κάνει

Εξασφαλίζουμε μια ήρεμη και ζεστή αιμόσφαιρα

- 50 Η ευγένεια
- 51 Το μαξιλαράκι του συλλογισμού
- 52 Αντιμετώπιση του θυμού
- 53 Συμμετοχή στις καθημερινές δραστηριότητες
- 54 Μαζεύω – συμμαζεύω
- 55 Προσαρμόζουμε το σπίτ στο παιδί
- 56 Για να πλένεται
- 57 Για να τρώει
- 58 Βοηθάμε να τρώει μόνο του
- 59 Βοηθάμε να ντύνεται μόνο του
- 60 Στον κήπο

Προετοιμάζουμε τον χώρο του νεογέννητου

Προτού το μωρό έρθει στον κόσμο,
του προετοιμάζουμε ένα περιβάλλον
μέσα στο οποίο θα αισθάνεται όμορφα,
ένα περιβάλλον που να σέβεται
και να ενθαρρύνει την αυτονομία του,
όπου θα μπορεί να πειραματίζεται,
να έχει αισθητηριακά ερεθίσματα,
να αναπτύσσει τις ικανότητές του
με ασφάλεια, και το οποίο να του γεννά
την επιθυμία να ενδιαφερθεί
για ό,τι υπάρχει γύρω του.

Και να το! Είναι μαζί μας, εξαντλημένο από τη φοβερή
αντίθεση που βίωσε ανάμεσα στην απόρνηση ηρεμία
και την αβύρρητη προσπάθεια που μόλις κατέβαλε.

Μαρία Μοντεσσόρι, Το παιδί μέσα στην οικογένεια

1

προετοιμάζουμε το δωμάτιο του μωρού

Η προετοιμασία του δωματίου σηματοδοτεί τον ερχομό του μωρού μέσα στην οικογένεια. Το ιδανικό είναι να σχεδιάσουμε και να διαμορφώσουμε το περιβάλλον του πριν από τη γέννησή του. Αυτό θα μας επιτρέψει, όταν θα έρθει, να είμαστε έτοιμοι και να έχουμε στραμμένη την προσοχή μας σε εκείνο. Προκειμένου να του παρέχουμε ένα αίσθημα ασφάλειας και τάξης, διατηρούμε την ίδια διαρρύθμιση την πρώτη χρονιά. Αφιερώνουμε χρόνο για να σκεφτούμε τη διαμόρφωση και την οργάνωση του δωματίου του λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη του παιδιού. Καθόμαστε στο δωμάτιο που προορίζεται για το μωρό μας και ακούμε τους ήχους. Επιλέγουμε κατά προτίμηση ένα ήσυχο δωμάτιο – αυτό θα το διευκολύνει να εστιάζει την προσοχή του. Αν έχουμε κήπο, επιλέγουμε ένα δωμάτιο προς εκείνη την πλευρά του σπιτιού, για να μπορεί να αντιληφθεί το θρόισμα των φύλλων και το κελάηδημα των πουλιών.

Μια καλή ιδέα είναι να ξαπλώσουμε στο μέρος
όπου θα κοιμάται: βεβαιωνόμαστε ότι το φως
της ημέρας ή το φως από τις λάμπες
δεν πέφτει κατευθείαν στο πρόσωπό του.
Περιοργαζόμαστε το δωμάτιό του, σκύβουμε,
σερνόμαστε, περπατάμε στα τέσσερα για να
εντοπίσουμε όσα θα τραβήξουν την προσοχή του μωρού,
όσα θα μπορεί να φτάνει όταν θα έρπει,
όταν θα μπουσουλάει και όταν θα στέκεται όρθιο.

2

ένα περιβάλλον ήρεμο και κατευναστικό

Δημιουργούμε μια ήρεμη και καθησυχαστική ατμόσφαιρα βάφοντας τους τοίχους με ουδέτερο και ανοιχτό χρώμα. Το άσπρο-κρεμ στο ταβάνι θα αντανakλά το φως με ζεστό τρόπο. Μπορούμε να προβλέψουμε ένα πορτατίφ για το σκοτάδι. Το δωμάτιο πρέπει να είναι καθαρό και να συγχυρίζεται εύκολα. Κρεμάμε ελάχιστα πράγματα στους τοίχους και τοποθετούμε λίγα αντικείμενα στο δωμάτιο. Κατά τη διάρκεια των πρώτων τριών χρόνων της ζωής του, το παιδί θα απορροφά σαν σφουγγάρι όλα τα ερεθίσματα από το περιβάλλον του. Έχει λοιπόν μεγάλη σημασία η επιλογή των αντικειμένων που θα το περιβάλλουν. Πρέπει να είναι ελκυστικά, ποιοτικά, προσαρμοσμένα στο ύψος και στις ικανότητές του και να τραβούν την προσοχή του.

Ένα όμορφο και οργανωμένο περιβάλλον θα κάνει το παιδί πιο ανεξάρτητο και θα το βοηθά να συγκεντρώνεται.

3

διαμορφώνουμε τέσσερις χώρους

Ιδανικά, το δωμάτιο του μωρού
θα έχει τέσσερις διακριτούς χώρους:

- Έναν χώρο για να κοιμάται.
- Έναν χώρο για να το αλλάζουμε,
να το πλένουμε και να το ντύνουμε.
- Έναν χώρο για να το ταΐζουμε.
- Έναν χώρο δραστηριοτήτων.

Ανάλογα με τη μορφή και το μέγεθος του δωματίου,
μπορούμε να προσαρμόσουμε τη διαρρύθμιση
αυτών των χώρων, προβλέποντας, για παράδειγμα,
το μέρος όπου θα αλλάζουμε το μωρό να είναι
στο μπάνιο ή ο χώρος όπου θα το ταΐζουμε να είναι
στην κρεβατοκάμαρα ή στο καθιστικό.

Για να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον ήρεμο και ζεστό,
δεν απαιτείται να έχουμε τεράστιο σπίτι.

Λαμβάνουμε υπόψη τούς διαθέσιμους χώρους
και προνοούμε για την ανάπτυξη του παιδιού.

4

ο χώρος του ύπνου

Εξετάζουμε το μέρος όπου θα κοιμάται το παιδί.

Τι θα αντικρίζει όταν θα ξυπνά;

Ας φανταστούμε τον εαυτό μας στη θέση του,
μέσα σε μια κούνια απ' όπου δεν βλέπουμε
παρά τα κάγκελα και ένα τμήμα από το ταβάνι.

Σίγουρα δεν θα θέλαμε να μείνουμε εκεί,
και μόλις θα ξυπνούσαμε θα φωνάζαμε ουρλιάζοντας για
να μας πάνε σε έναν χώρο πιο ζωντανό και ευχάριστο...

Τώρα, ας φανταστούμε τον εαυτό μας ξαπλωμένο
σε ένα κρεβάτι χωρίς κάγκελα, απ' όπου θα βλέπαμε

όλο το δωμάτιο και όπου θα υπήρχε
κάτι ενδιαφέρον να μας τραβήξει την προσοχή
όταν θα ξυπνούσαμε: ένα μόνιπλο, για παράδειγμα,
που κινείται αργά γύρω από τον εαυτό του,
παιχνιδίζοντας με το φως.

Θα μας άρεσε να παρατηρούμε γύρω μας
και θα τιπβίζαμε από ευχαρίστηση
αφού θα αισθανόμασταν όμορφα.

Δίνοντας στο παιδί τη δυνατότητα να έχει
μια συνολική εικόνα του δωματίου του,
το βοηθάμε να σχηματίσει, με τον καιρό,
έναν νοερό χάρτη του χώρου του.

Τις πρώτες εβδομάδες η ζωή του μωρού ακολουθεί
τον ρυθμό διαδοχικών κύκλων ύπνου και ξύπνιου.
Αρχίζει να γίνεται αντιληπτή η εναλλαγή νύχτας/ημέρας.

Για να το βοηθήσουμε να συγχρονίσει
τον ύπνο του της ημέρας και τον ύπνο του της νύχτας,
το αφήνουμε να κοιμάται με μικρή σκίαση του φωτός
την ημέρα και σε σκοτεινό δωμάτιο τη νύχτα.

5

το κρεβάτι

Το κρεβάτι του μωρού, όπως το αντιλαμβάνεται
η μοντεσσοριανή παιδαγωγική, διαφέρει
από την κούνια με κάγκελα.

Πρόκειται για στρώμα μεγέθους περίπου 1 μέτρου
επί 90 εκ., και πάχους 10 εκ. Επιλέγουμε, για παράδειγμα,
ένα στρώμα futon (χωρίς ελατήρια) από βαμβάκι.

Καλύπτουμε το στρώμα με χοντρό αδιάβροχο
βαμβακερό σεντόνι και ένα ανοιχτόχρωμο σεντόνι.

Από πάνω μπορούμε να βάλουμε ένα μικρότερο
βαμβακερό σεντόνι 60×80 εκ. περίπου, το οποίο
θα αλλάζουμε συχνά και πιο εύκολα. Για σκέπασμα

του μωρού, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε
μια μικρή κουβέρτα από φυσικό υλικό.

Δεν πρέπει ποτέ να γυρίζουμε τις άκρες
της κουβερτούλας κάτω από το στρώμα.

Τοποθετούμε το στρώμα στο πάτωμα, σε μια γωνία
του δωματίου. Στις ελεύθερες πλευρές, στρώνουμε
ένα χαλί ώστε να μειώσουμε την υψομετρική διαφορά

ανάμεσα στο στρώμα και το πάτωμα. Θα είναι πολύ χρήσιμο όταν το μωρό θα αρχίσει να μετακινείται ή να στριφογυρίζει.

Στην αρχή, μπορούμε να βάλουμε στον τοίχο, στο κεφάλι του κρεβατιού, ένα κεφαλάρι ματλασέ ή σκληρά μαξιλάρια.

Τις πρώτες ημέρες, το νεογέννητο έχει ανάγκη από ένα περιβάλλον που θα του θυμίζει την αίσθηση που γνώριζε μέσα στην κοιλιά της μητέρας του.

Το βάζουμε σε ένα λίκνο (μια φωλιά) ή σε μια καλαθούνα τοποθετημένη πάνω στο στρώμα.

Το μωρό θα αισθάνεται προστατευμένο και εμείς θα μπορούμε να το μετακινούμε χωρίς να το ξυπνάμε. Μπορούμε επίσης να πάρουμε μια κουβερτούλα αγκαλιάς*, την οποία θα βάλουμε στον πάτο της καλαθούνας και έπειτα πάνω στο κρεβάτι του. Είναι κατάλληλη για να νανουρίζουμε το μωρό και να το μεταφέρουμε χωρίς να το ξυπνάμε, ενώ του παρέχει μια αίσθηση ασφάλειας και διευκολύνει το σταθερό κράτημα του κεφαλιού του.

* Πρόκειται για το Torroncino της Μοντεσσόρι, βαμβακερό, πολύ λεπτό, μαλακό και εύκαμπτο στρωματάκι σε σχήμα οβάλ, του οποίου μπορούμε να αλλάζουμε το κάλυμμα [ΣτΜ].